

Za tajemstvím lesních kostelů

1. Přečti si krátký text o reformaci na Těšínsku a vyber správný údaj z dvojice výrazů psaných kurzívou.

Reformace se dostala na Těšínsko již v roce 1528-1628 a měla zde poklidný a konzervativní ráz. Kníže Václav III. - IV. Adam ji podporoval a vydal *první - druhý* církevní řád, kterým upravil zejména bohoslužebný život rodící se luterské církve. Avšak před třicetiletou válkou kníže *Fridrich Vilém Těšínský - Adam Václav Těšínský* přestoupil na katolickou víru, protože tak měl *přislíbenou mj. finanční podporu* představitelů katolické církve pro jeho *okázalý život plný dluhů*. Po 30-leté válce *tažení* proti těšínským evangelíkům *zintenzivnilo*, ale *nedosáhlo* takových rozměrů jako v Čechách a na Moravě. Poslední Piastovna, kněžna Alžběta Lukrécie byla Habsburky donucena vydat *Náboženský dekret - statut* zaměřený proti evangelíkům. Evangelické kostely měly být na Těšínsku *zavřeny* a evangeličtí kněží *vyhnáni*. Kostely byly *skutečně* zavřeny, avšak evangeličtí kněží s vědomím kněžny na Těšínsku *zůstali*, většinou se *živilo* jako *řemeslníci - pastevci*. Rok po smrti Alžběty Lukrécie, bylo uzavřeno 49 evangelických kostelů v Těšínském knížectví a *započalo* období tzv. lesních - polních kostelů. Toto období *pronásledování* evangelíků bylo *zmírněno* v roce 1709, kdy švédský král Karel XII. donutil rakouského císaře, aby *povolil* stavbu evangelického kostela v *Těšíně - Frýdku-Místku*. Celkem tak bylo na Slezsku *postaveno devět - šest* protestantských kostelů.

2. V osmisměrce najdi místa (obce), kde se nacházejí dřevěné kostely, které byly v období rekatolizace převedeny pod katolické farnosti.

N T E G B F T H I V R P F N Q
T A I O N K M R S O O Y A A P
T V D V O Z G S G F Q I P T M
E C I V O L K R A M I N L O D
I S L O D A N E C I R T S Y B
M A E I R L S N W E K G E G O
U F M R Q B E B S G R R T H H
A V I S A R R H N U R G E S Z
T D D S G E R R X T E N R N F
F L M H N C K E D Y N S O Y J
E E L T A H S P E N N R U E A
P O S V E T S I L D E S R H Q
O A A Z P I M S E A S S L E X
A S M U P C O T H E E F S S O
T F C U R E X E G H R S I M S

Nalezené kostely patřící do období reformace (a protireformace)	
Kostely, které do výčtu nepatří	

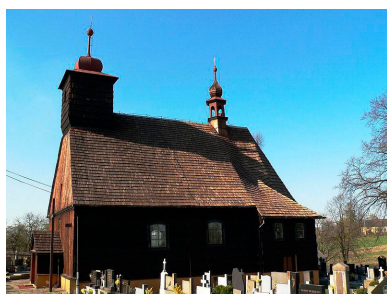
3. Pracuj např. s internetovými stránkami: <http://www.wor.cz/cz/menu/65/clanky/clanky-o-roubenkach-a-jinych-stavbach-ze-dreva/clanek-140-ze-dreva-jsou-take-kostely/>, <http://drevenekostely.ic.cz/> nebo <http://hrady.cz> a **rozděl kostely do kategorií: katolický – protestantský – katolický v období PŘED reformací, V DOBĚ reformace a PO reformaci (eventuelně dnes).** Můžeš připojit roky, kdy se kostel změnil z katolického na protestantský a opačně.

Jméno kostela	před reformací	v době reformace	po reformaci (dnes)

4. Urči místa dřevěných kostelů dle obrázků a vytvoř k nim informační karty. (zdroj obrázků: Wikipedia)

1) _____ 2) _____ 3) _____ 4) _____

5) _____ 6) _____

VZOR INFORMAČNÍ KARTY

Název:
 Rok výstavby:
 Stručná historie (hlavní změny, vlastnictví):
 Současný stav (přístupnost):
 Zajímavost:
 Lokalizace (popis cesty):

Za tajemstvím lesních kostelů

5. Z pomocného textu (dostupný na http://www.go-east-mission.net/dateien/cz/129_101108.pdf, strana 3) zjisti, za jakých podmínek (proč) kníže Adam Václav Těšínský povolil rekatolizaci. Tyto důvody zhodnoť.

6. Na internetu nebo v dostupné literatuře najdi hlavní rozdíly mezi katolickou a protestantskou vírou.

KATOLICKÁ VÍRA	PROTESTANTSKÁ VÍRA

Lze využít např. těchto odkazů:

<http://www.skh-olomouc.cz/clanky/149-katolik-nebo-protestant>

<http://www.svetova-nabozenstvi.cz/protestantstvi/>

<http://www.iencyklopedie.cz/protestantismus/>

7. Navštiv symbol reformace a těšínského pietismu – Kostel na Vyšší Bráně v Cieszyně. V případě nemožnosti návštěvy pracuj s textem a fotkami na internetu. Jednotlivé úkoly zapiš na zvláštní papír.

a) Vylušti šifru a zjisti celý název kostela, název vysvětli: **LoustteerlsJkeyžmíšleoKsrtiisvtýak**

b) Najdi na internetu, co to znamená **Altranstädtská konvence** a vysvětli, jak souvisí s výstavbou kostela?

c) Zjisti, kdo povolil stavbu kostela?

d) Zjisti, za jakých specifických podmínek mohl být kostel postaven a proč unikl požárům, které postihly Těšín od 18. století?

d) Nakresli tužkou studii kostela zvenku.

e) Urči architektonický styl, ve kterém byl kostel postaven, a najdi na kostele typické prvky tohoto stavebního stylu (můžeš je nafotit nebo nakreslit).

f) Popiš interiér kostela a vyber nějaké zajímavosti.

g) Napiš úvahu o tom, co v tobě návštěva kostela vyvolala.

Internetové stránky např. zde:

<http://www.jezisuvkostel.estranky.cz/clanky/dejiny-kostela/dejiny.html>;

<http://www.hrady.cz/?OID=3938>;

http://cs.wikipedia.org/wiki/Je%C5%BE%C3%AD%C5%A1%C5%AFv_kostel_v_T%C4%9B%C5%A1%C3%ADn%C4%9B

8. Zjisti z článku (viz internetový odkaz), o čem je tzv. pietismus a co je pro něj charakteristické.

<http://www.sceav.cz/index.php/en/history/440-ktere-duchovni-proudy-ovlivnily-evangeliky-na-tesinsku?start=4>

Za tajemstvím lesních kostelů

9. U jmen významných těšínských evangelíků-pietistů urči, kdy žili a kým byli (A-D) a přiřaď k nim jejich významná díla (a-d). Pracuj s internetem.

Jméno	popis (doplň velké písmeno)	dílo (doplň malé písmeno)
1) Jan Muthman		
2) Johann Adam Steinmetz		
3) Jan Liberda		
4) Jiří Sarganek		

- A) (1702-1743) evangelický učitel, autor českých, německých i latinských náboženských spisů, pietista
B) (1689-1762) německý pastor, pietista, pedagog
C) (1685-1747) polský pastor, pietista, autor první polské knihy napsané na území Těšínského Slezska
D) (1700-1742) pastor, pedagog

- a) Wierność Bogu i cesarzowi czasu powietrza morowego (Věrnost Bohu i císaři v době morové nákazy)
b) Harfa nowá
c) Theologia pastoralis practica (Praktická teologie pastorače)
d) Lipský kancionál

10. V době pronásledování těšínských evangelíků se tito věřící shromažďovali tajně v lesích. Přemýšlej, proč stálo za to evangelíkům chodit tak daleko na bohoslužby a ještě k tomu riskovat, že budou odhaleni? Napiš svůj názor.

11. Vyznač jednotlivá místa (číslý) na mapě Těšínského Slezska podle tabulky.

1	Kámen, Równica, Ústředí, PL
2	Janův oltářní stůl, Bielsko-Biała, PL
3	Kostel na Szymkowie, Wisła Bukowa, PL
4	„Vyznání“, Horní Líštná, ČR
5	Lesní kostel, Jaworze, PL
6	Do víry, Ostre, PL
7	Zakámen, Nýdek, Čantoryje, ČR
8	Památník, Godula, Komorní Lhotka, ČR
9	Kostelíky, Dolní Lomná, ČR

12. Pokus se navštívit alespoň některá z míst tajných bohoslužeb a přiřaď k fotografii správný název. Zjisti za pomoci internetu či dostupné literatury některé informace.

Internetové stránky věnující se lesním kostelům: <http://lesnekoscioly.beskidy.pl/index.php>
http://pl.wikipedia.org/wiki/%22Le%C5%9Bcio%22_ewangelickie_w_Beskidach
 Publikace Lesní kostely: Lešne kościoły. Miejsca tajnych nabożeństw ewangelickich w Beskidzie Śląskim. Bielsko-Biała 2009.

1

2

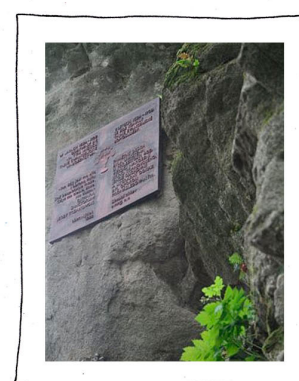
3

4

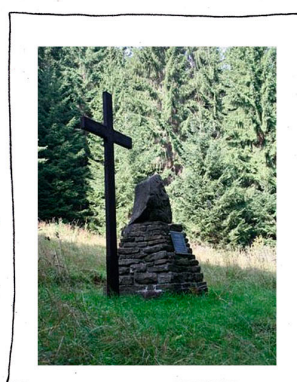
5

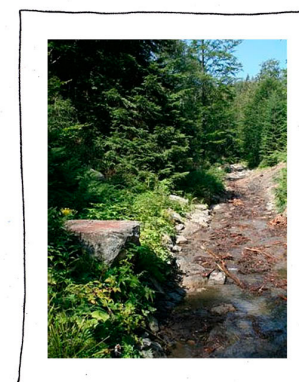
6

7

8

9